

PREGÓ DE LA FESTA DE SANT MAGÍ 2006

Josep M. Llobet i Portella

He de confessar que, quan alguns membres de l'Associació d'Amics de Sant Magí, fa cosa d'un mes i mig, van tenir la gentilesa de demanar-me que pronunciés el pregó de la festa de Sant Magí d'aquest any vaig pensar: què puc dir sobre aquest tema que les persones que m'escoltaran no sàpi-guen? Jo que, com a his-toriador, em passo força hores del dia remenant papers de temps pretèrits, desconnectat, en gran part, dels afers quotidians que m'envolten. Aquests dies hi he estat donant voltes i la veritat és que no he trobat, per a la meua

Fotografia de Sebastià Caus.

intervenció, un contingut adequat i amb suficient interès per poder-lo desenvolupar, avui i aquí, amb un mínim de coherència i rigor.

Aprofitant, però, que jo ja sóc aquí dalt i tots vostès sembla, pel que veig, que estan disposats a acompanyar-me, sí que els puc convidar a portar a terme, tots junts, un ràpid viatge pels carrers de Cervera al llarg de la seva història, mitjançant l'ús d'aquest artefacte que, amb més o menys habilitat, sabem manejar els historiadors: la màquina del temps. Això sí, els puc assegurar que intentaré no abusar de la seva paciència!

Per començar i sense moure'ns d'aquí, podríem fer un salt endarrere de gairebé cinc-cents anys i situar-nos a mitjan segle XVI. Qui baixa pel carrer Major cap a la plaça on som? El Magí Borràs, el Magí Novell i el Magí Ramon, tres caps de casa domiciliats a la vila. Són dels primers cerverins que es diuen Magí. No ens ha d'estranyar que aquest nom es vagi estenent entre els habitants de la població. La relació dels cerverins amb el santuari de Sant Magí de la Brufaganya va augmentant a causa de la devoció que molts d'ells tenen envers aquest sant.

Durant les èpoques de sequera –i a la Segarra són, malauradament, moltes– les autoritats cerverines no dubten en organitzar pelegrinatges al santuari de Sant Magí. Situem-nos a l'any 1589 i ho podrem observar amb els nostres propis ulls. L'estat de sequera és tan extrem que, considerant fracassats tots els intents fets anteriorment mitjançant processons i pregàries per aconseguir la pluja tan desitjada, el consell municipal acorda que un grup de cerverins vagin en pelegrinatge a Sant Magí amb la finalitat d'implorar l'auxili del sant. Si passem a l'any 1593, veurem que, davant, també, d'una forta manca de pluja, les autoritats decideixen organitzar un altre pelegrinatge a Sant Magí. És ben possible que amb aquestes anades dels cerverins al santuari de Sant Magí coneguessin les qualitats benèfiques de l'aigua de les seves fonts i, després de calmar la seva set, tornessin carregats amb el preciós líquid per fer partícips als seus familiars i amics de les virtuts miraculoses d'una aigua que havia començat a brollar al pas del sant anacoreta. Per cert que, en aquest temps, ens podem trobar amb dos prestigiosos artistes cerverins: l'escultor Magí Guerau i l'argenter Magí Sunyer. Qui sap si ells també van en peregrinació al santuari de Sant Magí!

Si, fent ús de la màquina del temps, passem al segle XVII, tornarem a veure força “magins” pels carrers de la població. Sense anar més lluny,

entrem dins l'edifici municipal que tenim tant proper i hi trobarem dos gestors dels afers locals: els paers Magí Bastons i Magí Cantacorbs. Aquest últim, serà, també, oficial de la taula de canvi cerverina.

No podem, però, deixar de traslladar-nos al segle següent, el XVIII. Tenim ja construït el magnífic edifici universitari i la ciutat –Cervera ha deixat de ser vila i s'ha convertit en ciutat– es troba en un dels seus períodes més esplendorosos. Els “magins” hi abunden. Només a la Universitat, exercint la docència, n'hi podem trobar una desena, entre ells el doctor Magí Salvador, un cerverí que aconseguirà una canongia a la seu de Barcelona.

No és estrany, doncs, que aquesta advocació tan estesa entre els cerverins es materialitzi en obres artístiques destinades a fomentar la devoció, com les escultures i els retaules. Som a l'any 1755 i entrem a l'església de Sant Francesc de Paula, on després hi haurà el Casal Parroquial. Què hi veiem? El magnífic retaule de Sant Magí encarregat per Francesc Solsona, rector de la Prenyanosa, i obra de l'escultor Josep Pujol.

Però, per veure néixer la festa del dia de Sant Magí, cal avançar cinc anys més. Fem-ho. Amb la màquina del temps és fàcil. Estem assistint a l'origen de les cele-bracions del dia de Sant Magí. Som a l'església de Santa Maria i podem contemplar que, a l'altar major, s'hi oficia una missa cantada, amb música d'orgue i la presència de tota la comunitat de preveres. Aviat serà presidida per una escultura daurada de sant Magí. Aquestes primeres celebracions de la festa són una fundació de l'eclesiàstic Magí Perelló, que és fill del senyor de la Cardosa. S'hi canten, naturalment, els goigs del sant, impresos a l'estampa universitària. Comencen així: “Puix miracles cada dia lo Senyor obra per vós, ohiu al que en vós confia, sant Magí molt gloriós”. I acaben amb aquesta tornada “Gozau, ara, victoriós, de Jesús, fill de Maria, ohiu al que en vós confia, sant Magí molt gloriós”.

Fem un altre salt en el temps. Anem a l'any 1790. Ara, però, som al final del carrer de la Vall, prop de la muralla. Què hi trobem? Ni més ni menys que una nova església. Jo diria que ha estat un miracle recent del

sant que, si bé a la Brufaganya va fer sortir una font d'aigua per apaivagar la set dels seus perseguidors, aquí, al barri que portarà el seu nom, ha volgut que sorgís un nou temple dedicat al seu culte. Alguns historiadors ens diuen que els veïns del barri van demanar autorització a l'ajuntament i les obres van durar tres anys, però jo he buscat als llibres d'actes municipals l'autorització de les obres i als llibres notariaus els pactes amb els constructors i no hi he trobat res. Potser és que els historiadors fracassem quan volem buscar la mà humana en allò que només apareix com una creació divina, fruit de la fe de tot un barri.

Arribats en aquest punt, cal formular una pregunta: si la festa ceriverina de Sant Magí quedà establerta, l'any 1760, a l'església de Santa Maria, perquè passà després al carrer de la Vall? Crec que no és excessivament aventurat pensar que les celebracions de Sant Magí a l'església de Santa Maria van ser efímeres. Ben segur que els veïns del carrer de la Vall, veient que la festa en honor del sant es trobava en decadència o ja no era celebrada, van voler-la salvar. I s'ho prengueren amb tant d'entusiasme que fins i tot sorgí una església que donà nom al barri. El gran mèrit dels habitants del barri de Sant Magí fou, doncs, no solament evitar en aquell moment la desaparició de la festa sinó, a més, assegurar la seva continuïtat al llarg del temps.

Perquè això fos possible, però, calgué que es produïssin donacions per part dels fidels. Situem-nos als primers anys del segle XIX i podrem veure com algunes d'aquestes donacions es porten a terme: Fèlix Comabella, un pagès ceriverí, funda un aniversari que s'ha de celebrar anualment, el dia 18 de maig, a l'altar de Sant Fèlix Caputxí situat a l'interior del temple. Hi assistiran quinze eclesiàstics i, a més, el cabiscol de la comunitat de preveres ceriverina. Josep Rius crea una missa resada en sufragi d'ell i dels seus familiars que serà dita el dia de Sant Magí, després de l'ofici. La quantitat de diners que sobrarà després de pagar les despeses de la missa serà destinada a comprar ciris per il·luminar l'església. Magina Miró, vídua d'un teixidor de lli, deixa diners per a fer dir misses a les set del matí dels dies festius. I així es van succeint les donacions.

Podem observar que, en aquell temps, entre els habitants del barri de

Sant Magí hi ha uns fermes sentiments d'identitat i germanor. Mentre en altres barris cerverins aquests sentiments es van diluint, els veïns de Sant Magí els conserven amb força.

Qui són aquestes famílies que amb tanta intensitat mantenen la festa i la personalitat del barri? Fem un altre salt en el temps. Som a l'any 1920. Donem una volta pel barri que ben proper el tenim.

Si baixem pel carrer de Sant Magí, trobarem les famílies Vila, Permanyer, Alsedà, Benet, Figueres, Nogués, Trilla, Morell, Rabell, Segura, Segarra, Mas, Canosa, Falip i Bergadà. Al final a la plaça, hi habiten els Ribera, els Florensa, els Carulla i l'espardenyer Llavall. Pugem, ara, pel carrer de Buidasacs i veurem que hi viuen les famílies Franquesa, Vila, Armengol, Gabarró, Canosa, Pifarré, Vives, Jené, Solé, Mercé, Malet, Trilla, Morera, Portella, Falip, Balcells, Canosa, Alegret, Paül, Salat i Bergadà. Gairebé tots ells són pagesos o jornalers i no dubten en col·laborar en qualsevol actuació que creguin beneficiosa pel barri. Fins i tot han format una confraria que, naturalment, porta el nom de Sant Magí.

Bé, ja som a la plaça Major. Tornem al nostre temps i parem la màquina. Crec que per avui ja n'hi ha prou. El que està passant en els nostres dies segur que ho saben més bé vostès que no pas l'historiador que ha tingut la gosadia de fer-los pujar a la màquina del temps i, especialment, el plaer d'acompanyar-los en aquest dilatat recorregut temporal pels carrers de Cervera. Segurament, amb aquest viatge, hauran caigut antics tòpics, plens d'errors i tossudament repetits al llarg dels anys, però, per tenir les coses clares, és convenient haver-les vist amb els propis ulls. Només em resta acomiadar-me. Abans, però, voldria agrair-los l'atenció que m'han dispensat i desitjar que acabin de passar una bona festa i, també, que l'aigua de Sant Magí ens deslliuri a tots de les sequeres del cos i de l'esperit, com així ho esperaven aquells cerverins avantpassats nostres que plens de fe anaven peregrinant a la Brufaganya ara fa més de quatre-cents anys.

